

A SZINGAPÚRI CSODA: NÖVEKEDÉS EGY POLITIKAILAG CSAK RÉSZBEN SZABAD ORSZÁGBAN

THE SINGAPORE MIRACLE: ECONOMIC GROWTH IN AN ONLY PARTLY FREE COUNTRY

Paróczai Anikó

Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar
Nemzetközi gazdálkodás MA szak, I. évfolyam

ÖSSZEFOGLALÁS

Vajon van-e kapcsolat a demokrácia illetve a gazdasági fejlődés között, ha igen akkor milyen, ha nem akkor miért nincs? Kutatásom során arra keresem a választ, hogy az autokráciákban hogyan érhető el gazdasági fejlődés. Igyekeztem válaszokat találni arra a kérdésre, hogy Szingapúr milyen feltételek mellett járhatta be példaértékű növekedési pályáját. Megvizsgáltam a rendelkezésre álló statisztikai adatokat, történelmi példákat, és ezekből igyekeztem következtéseket levonni.

Az ország gazdaságát megvizsgálva arra a következtetésre jutottam, hogy Szingapúr gazdasága alapvetően a közvetlen külföldi tőkebefektetésekre épül. Az ország növekedéséhez szükség volt az aktuális világgazdasági tendenciák gyors felismerésére, előrejelzésére, illetve az ezekhez a folyamatokhoz igazodó stratégiák kialakítására. Az aktív kormányzati szerepvállalás az éppen élenkítendő kormányzati szektorokban, a különböző kormányzati ösztönzők is motivációt jelenthettek a külföldi befektetőknek. Továbbá fontos még kiemelni a nagyfokú gazdasági szabadságot, illetve a befektetőbarát közeget. Utóbbit a Doing Business jelentés is alátámasztja, ahol Szingapúr évek óta az első helyen szerepel.

Kulcsszavak: gazdasági növekedés, politikai szabadság, gazdasági szabadság, demokrácia

ABSTRACT

My research is concerned with the question as to whether authoritarian countries can grow economically. Although there is a positive cross-country correlation between economic growth and political freedom it does not imply that political freedom is necessary for economic growth.

Singapore is the perfect example of this kind. In the sixties, the lion city was a third world country, rather than a first one, but during a couple of decades it has become one of the fastest developing countries in the world. Although, according to Freedom House, Singapore is just a partly free country.

In my paper, I elaborate on the question of under what conditions Singapore could develop so fast without democracy. In order to be able to draw conclusions, I examined historical data and national statistics.

Part of the answer is that beside political freedom, economic freedom is also important. The link between economic growth and economic freedom is much tighter than the one between political freedom and economic growth.

I have found that economic growth in Singapore is fuelled by foreign direct investments. For a fast development, Singapore had to recognize and adapt to the latest economic trends in the world. Also, the government played an important role in the development process: it successfully created incentives for foreign investors. This, together with a high level of economic freedom, lead to an exceptionally investor-friendly atmosphere.

Keywords: economic growth, political freedom, economic freedom, democracy

BEVEZETÉS

Vajon van-e kapcsolat a demokrácia illetve a gazdasági fejlődés között, ha igen akkor milyen, ha nincs akkor miért nincs? Ahhoz, hogy a kérdést tárgyalni tudjuk, először is definiálnunk kell, mi is a demokrácia és a diktatúra. A demokrácia meghatározása igen nehéz, és máig nincs rá egy egyetemes értelmezés. A legtöbben J. P. Schumpeter által alkotott definíciót fogadják el, eszerint a demokrácia a „politikai döntések meghozatalának olyan intézményes rendje, amelyben egyének a nép szavazatáért folytatott versengés révén jutnak döntéshozói hatalomhoz” (SHCUMPETER, 1962). A szakirodalomban a demokrácia gyakran azonos értelemben szerepel a magas mértékű politikai szabadsággal (KAPÁS és CZEGLÉDI, 2011: 487). Ezzel szemben az autokráciát vagy a diktatúrát egy személy, vagy érdekcsoport hatalmaként jellemzik. A hatalomgyakorlás minden része egy kézben összpontosul: nincs elválasztva a döntéshozói-, a bírói- valamint a végrehajtói ág (CZEGLÉDI, 2007). Az ilyen rendszerek sokszor a haveri kapitalizmus legszebb példái is egyben. Terjedelmes szakirodalom foglalkozik azzal, hogy vajon a demokrácia, mint magas politikai szabadság jelenthet-e magas gazdasági szabadságot (esetleg fordítva, tehát a nagyfokú gazdasági szabadság elindít-e egyfajta igényt a demokráciára), valamint, hogy azokban az országokban, ahol autokrácia van, ott miért is tudott nőni a GDP, miért fejlődik a gazdaság és legfőképpen hogyan vet gátat az autoriter kormányzás a gazdasági fejlődésnek? Milyen kivételeket találunk? Ezen témán belül az egyik legvitatottabb kérdés a délkelet-ázsiai kis- és nagytigrisek problematikája. Hiszen ezen országok alapvetően nem demokratikus berendezkedésű országok voltak, viszont gazdaságuk nyitott, többen közülük működőtőkét importálnak és exportálnak is.

Kutatásom során arra keresem a választ, hogyan lehet autokráciákban (politikailag nem szabad országokban) gazdasági fejlődést elérni. A gazdasági fejlődés és a politikai szabadság között hatféle kapcsolat tételezhető fel (GEDEON, 2009: 26-44):

- 1) A gazdasági fejlődés feltétele a politikai szabadságnak, illetve a gazdasági fejlődés elősegíti a politikai szabadság létrejöttét (Lipset–hipotézisként is emlegetjük).
- 2) A gazdasági fejlődés meggátolja, illetve veszélyezteti a politikai szabadság létrejöttét.
- 3) A politikai demokrácia segíti, és előidézzi a gazdasági fejlődést (Acemoglu munkássága és nézetei a legkiválóbb példák erre vonatkozóan).
- 4) A politikai demokrácia gátolja a gazdasági fejlődést.
- 5) A gazdasági fejlődés nem segíti és nem is gátolja a politikai demokráciát.
- 6) A politikai demokrácia nem segíti és nem is gátolja a gazdasági fejlődést.

Jól látható, hogy az első négy szoros kapcsolatot tételez fel a politikai szabadság és a gazdasági fejlődés között, míg az utolsó kettő egymástól függetlennek tekinti őket.

Az első két tétel a demokrácia és a gazdasági fejlődés közötti oksági kapcsolat elemzésénél nem tekint el a gazdasági fejlődés intézményi dimenziójától, míg a harmadik és a negyedik tétel a demokráciát független változónak tekinti, a tőle függő gazdasági fejlődés mellett (GEDEON, 2009: 26-44).

Az első tételt Lipset–hipotézisként is emlegetjük, melynek lényege, hogy a növekvő jólét teremti meg az igényt a demokráciára. „Minél gazdagabb egy nemzet, annál valószínűbb, hogy demokratikus rendet fog fenntartani” (LIPSET, 1995: 44). A gazdag országok a politikai szabadságra luxusjósággént tekintenek, amely önmagában is értékes (BARRO, 1996: 24). A gazdaság növekedése, felhalmozódása közvetett kapcsolatban áll a demokráciával, hiszen a szubsztantív gazdasági változók közbeeső változók segítségével hatnak az intézményi változókra, ilyen például az iskolázottság vagy a politikai kultúra (GEDEON, 2009: 26-44).

A második tétel szerint a gazdasági fejlődés autoriter rendszereket eredményezhet, hiszen a késői iparosítás vonzza az autokratikus-bürokratikus rendszereket, a korai viszont a demokráciák számára lehet kedvező (GEDEON, 2009: 26-44).

A harmadik tétel szerint a demokrácia teremti meg a szükséges intézményrendszert a gazdasági fejlődés számára. Erre jó példa Acemoglu Észak- és Dél-Amerika hasonlata, melyben a két földrész eltérő gyarmatosítására hívja fel a figyelmet: míg Dél-Amerika lakói behódoltak a gyarmatosítóknak, addig Észak-Amerikában a telepéseknek saját magunknak kellett kialakítani egy intézményrendszert, ami sokkal kevésbé lett kizsákmányoló, mint a délen létrejött.

A negyedik tétel szerint a gazdasági fejlődés a politikai diktatúrának kedvez. Ez kifejezetten akkor lehet igaz, ha a megkésett társadalmi modernizációról beszélhetünk, hiszen ilyen esetekben a gazdaságilag még fejletlen országokban sikeresek lehetnek a fejlesztési diktatúrák. A fejlesztési diktatúrákban gyorsabb a döntéshozatali mechanizmus, képes elszigetelődni a járadékvadász csoportoktól és végül rá tudja kényszeríteni a hatékonyság növelés jelenbeli költségeit a társadalomra. Kérdés persze, hogy egyeznek-e a hatalmon lévők és a társadalom érdekei.

Az utolsó két tétel nem feltételez kapcsolatot a politikai szabadság és a gazdasági fejlődés között, hiszen előbbieket kialakulásában nem lát szabályosságot, így megkérdőjelezi a kapcsolatot (GEDEON, 2009: 26-44).

Azt, hogy egy ország mennyire demokratikus (másképpen fogalmazva, mennyire szabad politikailag vagy gazdaságilag) a Freedom House által minden évben publikált Freedom of the World (FREEDOM HOUSE, 2015) indexszel tudjuk megmérni. Ennek elméleti alapja az ENSZ 1948-ben kiadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, amiből kiindulva az index különböző kérdésekkel méri a politikai- és polgári szabadságjogokat és ezek összesítésével kapunk egy pontszámot, amiből megállapíthatjuk, hogy az adott ország mennyire szabad politikailag.

A fenti nézetek közül kettő éliesen elkülönül: kell-e politikai szabadság a gazdasági növekedéshez? Esetleg lehetséges-e az, hogy a gazdasági szabadság hatására elinduló gazdasági növekedés maga után vonja a politikai változásokat, a szabadság növekedését? Az Acemoglu féle elmélet szerint ahhoz, hogy egy országban gazdasági növekedés legyen, előbb politikai szabadság kell (ACEMOGLU és ROBINSON, 2013). Míg a Lipset-hipotézis (PALDAM, 2007) azt feltételezi, hogy egy országbeli gazdasági növekedés indítja majd el a politikai változásokat.

Kutatásom során a fentebb feltett kérdésre Szingapúr példáján keresztül szeretnék választ adni. Közelebről szeretném megvizsgálni az államot, hiszen miközben politikailag csak részben szabad, az egy főre eső jövedelme alapján a világ leggazdagabb országai között van. Ha közelebről megvizsgáljuk az államot, láthatjuk, hogy a politikai szabadság hiánya mellett az ország gazdaságilag meglehetősen szabad, támogatja és ösztönzi a külföldi tőkebefektetéseket (ezek és az export képzik a gazdasági növekedés motorját), növekedésének modelljét a nemzetközi kereslet és a beruházások határozzák meg. A nemzetközi kereskedelemmel kapcsolatos kiszolgáltatottságát ellensúlyozza a korrupció hiánya, az üzleti környezet és az ország versenyképessége.

ANYAG ÉS MÓDSZERTAN

A kutatást szekunder elemzésekből végeztem, melyek alapjául a Szingapúr kormányzati valamint különböző think-tank oldalain fellelhető adatok szolgáltak. Dolgozatom elkészítése során igyekeztem a rendelkezésre álló legfrissebb adatokból valamint a leghosszabb múltbeli időtávra visszanyúló adatsorokra támaszkodni.

EREDMÉNYEK

Azt, hogy az intézmények fontosak ma már kevesen vitatják. Az intézményekre a legelfogadottabb definíció, ahogy a dolgozatomban már említettem North nevéhez fűződik: „az intézmények a társadalom játékszabályai, vagy konkrétan az egyének által lefektetett korlátok, amelyek az emberek közötti interakciókat alakítják.” (NORTH, 1990: 3). Ha az intézményeket csoportosítani akarjuk, akkor megkülönböztetünk:

- 1) Formális alapintézmény: ide soroljuk a legfontosabb intézményt, a tulajdonjogot.
- 2) Politikai intézmények: rezsimek fajtái, politikai jogok, választási rendszer.

3) Társadalmi intézmények: vallás, történelmi és etnikai háttér, polgári szabadságjogok.

Intézményi megközelítésben a gazdasági fejlődés a gazdasági növekedést lehetővé tevő társadalmi intézmények kialakulását jelenti. A különböző intézmények változásához eltérő időre van szükség. Hiszen míg a törvényeket gyorsan és dinamikusan változtathatjuk, addig a szokásokat már sokkal nehezebb, akár évtizedek is kellenek az átalakulásukhoz. Ez azért fontos, hiszen Szingapúr pénzügyminisztere, Tharman Shanmugaratnam, szerint az ország sikere három pilléren alapszik: a lakosok munkamorálján, a kormányzat gyors reakcióin, illetve az oktatási rendszer sikerén (AMMANN és BRUNNER, 2014).

Habár az oktatási rendszert nem elemeztem mélyrehatóan a World Economic Forum szerint az ország oktatása kimagasló a kiskorúak képzésében. Az oktatási rendszerben fontos, hogy tanárnak csak a középiskolai tanulmányaik alapján kiemelkedő tanulók mehetnek. Nem lehet elhanyagolni az otthoni támogató közeget sem: a szingapúri szülők érzékelik az oktatás fontosságát, nagyon gyakran járatták gyerekeiket magántanárokhoz. A lakosság csaknem kilencvenöt százaléka tud írni és olvasni, és majdnem negyvenhét százaléka rendelkezik valamilyen diplomával. Szingapúr humán tőkéje a magas szaktudása miatt volt képes az erre épülő külföldi tőkebefektetések bevonására (WORLD ECONOMIC FORUM, 2015).

Ha a politikai szabadság és a jövedelem kapcsolatát vizsgáljuk, akkor arra következtetésre jutunk, hogy a politikailag szabadabb országok általában gazdagabbak. Azért csak általában, mert vannak kivételek, mint például Kína, vagy az olajban gazdag arab országok (CZEGLÉDI, 2015).

A növekedéshez általában véve fontos, azonban nem elengedhetetlen a demokrácia. Láttunk már példát arra vonatkozóan, hogy a gondolatokat, az innovációt addig lehet kormányzati eszközökkel szabályozni, ameddig a fejlődés nem ütközik korlátokba. Amint megáll, vagy stagnálni kezd a növekedés érdemes lehet az ország stratégiájának felülvizsgálatára.

Hasonló a helyzet a gazdasági szabadsággal. Ahogy a dolgozatomban megállapítottam a gazdasági szabadság és a jövedelem között is pozitív kapcsolatot mutathatunk ki, de sokkal erősebbet, mint az előző esetben. A gazdaságilag szabadabb országok gazdagabbak. A gazdaságilag legszabadabb országok rendelkeznek a legnagyobb egy főre jutó GDP-vel. Gazdasági szabadság szempontjából a legszabadabb ország Hongkong, majd öt követi Szingapúr.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A dolgozatomból kiderült, hogy a világ legszabadabb országai a leggazdagabbak közé tartoznak. 2014-ben a világ leggazdagabb országa Katar volt, öt követte Norvégia, Makaó és Ausztrália. Szingapúr a hetedik, Hongkong pedig a huszonegyedik legnagyobb egy főre jutó GDP-vel rendelkezett.

Szingapúr sikeres fejlődésében valószínűleg fontos tény még, hogy a gyarmati időszakában vámszabad raktár volt. Nem kellett fizetni a kereskedőknek azért, hogy a kikötőben tárolják javaikat. A kormányzat nem a vámokból, hanem a kikötést támogató szolgáltatásokból szerezte jövedelmét. Hiszen a városállamban megjelenő kereskedőket kiszolgáló iparágak egészen hamar elkezdtek fejlődni. Szingapúr hajóipara ma is az egyik legfejlettebb a világon.

Ahogy a dolgozatomból kiderült Szingapúr gazdasági növekedésének alapjait a közvetlen külföldi tőkebefektetésekre helyezték. Az ország önállósodásakor az olcsó, szakképzetlen munkaerő jelentette a legfőbb vonzerőt, majd később, ahogy javult a technológia, és az oktatási rendszer úgy egyre inkább a magas szaktudást igénylő iparágak kezdtek el fejlődni a városállamban, és ezek járultak hozzá leginkább a GDP-hez.

Az ország fejlődéséhez szükség volt az exportorientált stratégiára azonban ez nem volt elég. A kormányzat mindig gyorsan tudta a legújabb világgazdasági tendenciákhoz igazítani stratégiáját, amihez az kellett, hogy kiváló szakértőkkel vegye körbe magát Li Kuan Ju. A legfontosabb iparágakban rengeteg ösztönzőt használtak, és használnak ma is, azért, hogy azok a szektorok,

gazdasági területek fejlődjenek, melyek globális világgazdasági szempontból a legfontosabbak közé tartoznak (MAHBUBANI, 2015).

Szingapúr politikai szabadságának mértékéből kiindulva könnyen le lehetne azt a következtetést vonni, hogy az országban nagy az állami beavatkozás mértéke, azonban az OECD országokhoz hasonlóan a GDP-e közel fele kerül redisztribúcióra, ebből csak elenyésző részt, mindössze öt százalékot költenek gazdaságfejlesztésre. Ez tehát azt mutatja meg, hogy habár nincs többpártrendszer az országban nem feltétlenül olyan nagy az állam mérete, mint ahogy egy egypártrendszerű, részben szabad országtól várnánk.

Kutatásom szerint Szingapúr utolsó és egyben legnagyobb előnye, ami hozzásegítette a gyors fejlődéshez, az a korrupció mértéke. Ami a Doing Business Report egyik vizsgálati szempontját adja. Az indexben Szingapúr évek óta az első helyen végez. Ami azt jelenti, hogy a leginkább befektető barát ország a világon.

Arra a kérdésre tehát, hogy van-e gazdasági fejlődés politikai szabadság nélkül a válasz az, hogy van. Bár egyértelmű a kapcsolat a fejlődés vagy a jövedelem és a politikai szabadság között, a gazdasági szabadsággal szorosabb a korreláció. Erre tökéletes példa Szingapúr: egy politikailag csak részben szabad, de gazdaságilag kiemelkedően nyitott ország néhány évtized leforgása alatt a harmadik világból az elsőbe jutott.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- (1) Acemoglu, D. – Robinson, J. (2013): *Miért buknak el nemzetek? - A hatalom, a jólét és a szegénység eredete*; HVG. Kiadó Zrt., Budapest, 502 p. (2) Ammann, D. – Brunner, S. (2014): *Inside Singapore's Success*, *The Financialist*, Március 21, 2014. (3) Barro, R.J. (1996): *Democracy and Growth*. *Journal of Economic Growth*, Vol. 1, No. 1, March, pp. 1-27. (4) Czeglédi P.(2007): *Piaci intézmények és gazdasági növekedés: a modern osztrák iskola nézőpontja*, Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 79-120. (5) Czeglédi P. (2015): *A szabad országok gazdagok, vagy a gazdag országok szabadok?*, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Kutatók éjszakája, 2015.09.25. (6) Freedom house (2015): *Nations in Transit*. Freedom House Inc., Washington DC; Freedom House (7) Gedeon P. (2009): *Gazdasági fejlődés és politikai demokrácia; Politika tudományi szemle; 2009 XVIII/1*, pp. 26-42. (8) Kapás J. – Czeglédi P. (2011): *Gazdasági szabadság, politikai szabadság és társadalmi rendek; Közgazdasági Szemle, LVIII. évf.*, pp. 485-510. (9) Lipset S.M. (1995): *Homo politicus: A politika társadalmi alapjai*. Budapest, Osiris. (10) Mahbubani K. (2015): *Using Singapore for India's benefit*; *Livemint*; <http://www.livemint.com/Opinion/PCi8yQFD2DtK4duSfe4GQL/Using-Singapore-for-Indias-benefit.html> (letöltve: 2015.09.11.) (11) North, C.D. (1990): *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge University Press, Cambridge (12) Paldam, M. (2007): *The big pattern of democracy. A Study of the Gastil Index*. In: Marciانو, A., Josselin, J.-M. (eds.), *Democracy, Freedom and Coercion: A Law and Economics Approach*. Cheltenham, Edward Elgar (13) Schumpeter J. A. (1962) *Capitalism, socialism, and democracy*. New York, Harper (14) World Economic Forum (2015): *The Human Capital Report*; World Economic Forum; pp. 260-261.

